

TÜRKİYE VE AZERBAYCAN BÖLGENİN GARANTÖRLERİDİR

Ülke ilişkileri devletten devlete veya millettten millette olur. Hem devlet hem de millet ilişkisinin olduğu birliktelikler nadirdir.

Bugün Türkiye ile Azerbaycan arasında var olan birliktelik millettten millete, devletten devlete hatta liderden lidere örnek alınacak mükemmelliktedir.

Geride bıraktığımız günlerde yaşadığımız Karabağ savaşında bunun muhteşem örneklerini yaşadık. Savaşın duyulması ile Türkiye'nin hemen hemen her köşesinde

insanlar meydanları ellerinde Türk ve Azerbaycan bayraklarıyla doldurdular ve **"Azerbaycan'ın Yanındayız"** haykırışıyla dünyayı adeta ayağa kaldırdılar. Türkiye devletinin yanı sıra insanlarımız da Azerbaycan'ın haklı davasında her şart altında taraf olduklarını insanlık alemine hatırlattılar.

30 yıllık bir beraberlikten söz edilse de Türkiye Azerbaycan ilişkileri tarihsel olduğu kadar siyasi ve düşünsel ortak bir olgunun da parçasıdır, eseridir.

Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistemi içinde Türkiye-Azerbaycan ilişkilerini siyasi ve stratejik temelli olarak ele almak eksik olur. Türkiye-Azerbaycan ilişkileri her parametrede karşılıklı derinliklidir. Bu derinlik her iki milletin kamuoyunun vazgeçilmezidir.

Bu tespit önemlidir. Önceki gün Neriman Nerimanov ile Kemal Atatürk arasında cereyan eden ve bizim **“Can Azerbaycan”** dememize vesile olan ananevi dostluk, dün Haydar Aliyev ile Süleyman Demirel arasın-

da taçlanmış, bugün de İlham Aliyev ile Recep Tayyip Erdoğan arasında doruk noktasına ulaşmıştır. Bir başka deyişle; İlham Aliyev ve Recep Tayyip Erdoğan, Haydar Aliyev'den aldıkları yüksek ilhamla bugün iki ülke ilişkilerini önce stratejik ortaklık daha sonra ise stratejik müttefiklik düzeyine taşımışlardır.

Bunlar bize **“Bir Millet-iki Devlet”** arasında mevcut bulunan ilişkilerin doğruluk derecesini göstermesi bakımından çok önemlidir. Bu doğrulukta İzmir'i Şeki ile,

Nahçıvan'ı Edirne ile yan yana getiren duygu, geniş ve o nispette çaplı bir perspektifin felsefesinden başka bir şey değildir.

Bu çaplı perspektifin felsefesidir ki; Türkiye ile Azerbaycan petrol taşımacılığı başta olmak üzere birçok

alanda da stratejik ve önemli projelerde başarılı iş birliklerine imza atmaktadırlar.

En belirgin ve en verimli proje olarak Azerbaycan'dan Akdeniz'e uzanan ve ham petrol taşıyan Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattını örnek gösterebiliriz. Azerbaycan ve

Türkiye liderlerinin öngörüsüyle gerçekleşen ve **“barış ve refah yolu”** diye adlandırılan Bakü-Tiflis-Kars demiryolu da birlikteliğimizin ayrı bir boyutunu oluşturmaktadır. İşte kalın çizgilerle çizdiğim bu verimli tablo gerçekte iki ülkenin yüksek vizyonunun günümüze intikalinden başka bir şey değildir. Bu sayede; ulaşım altyapısı çeşitlendirilmiş, iki ülke üzerinden uluslararası mal ve insan taşıma akışları arttırılmış ve bölgesel iş birliğini genişletmeyi amaçlayan ayrı ortak projeler hayata geçirilmiştir.

Gene bugün Azerbaycan yatırım alan ülke statüsünden yatırım yapan ülke statüsüne geçmiş bulunmaktadır. Bu yatırımların da ortak noktası Türkiye'dir.

Azerbaycan bugün itibariyle Türkiye'nin en büyük yabancı yatırımcı ülkesidir. Türkiye'nin ihracat gelirleri

TANAP doğalgaz boru hattı dünya çapında önemli bir proje haline geldi

için önem arz eden bir kuruluş da SOCAR TÜRKİYE'dir. SOCAR TÜRKİYE'nin ülkemize yatırımı 20 milyar dolara yaklaşmakta, istihdam alanı ise 30.000 kişiye ulaşmayı hedeflemektedir. Dolayısıyla SOCAR TÜRKİYE bu yatırımların kutup yıldızıdır. Ne var ki; SOCAR TÜRKİYE'yi yalnız enerji, yalnız ekonomi boyutuyla değil sosyal ve stratejik

Bakü Tiflis Kars demir yolunun açılış töreni. 30 Ekim 2017

alandan da önemli hizmetlere ve başarılarına imza atan bir yatırım merkezi olarak değerlendirmek gerekir.

SOCAR TÜRKİYE'nin Star Rafineri olarak sergilediği yüksek değerlere TANAP'ın varlığını da eklerseniz yatırımların doğruluk ve gerekliliği uzak görüşlülüğün yüksek bir eseri olarak ortaya çıkacaktır. Zira son günlerde yaşanan Ukrayna-Rusya ihtilafında ortaya çıkan doğal gaz krizi göz önüne alındığında, TANAP'ın hem enerji

arz güvenliği hem de kaynak çeşitlendirmesi açısından stratejik değeri kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan Türkiye'nin Azerbaycan'daki doğrudan yatırımları 12 milyar doları aşmış bulunmaktadır. Gene Türk iş insanlarının Azerbaycan'da hayata geçirdikleri proje sayısı ise 450'dir ve değeri de yaklaşık 15 milyar dolardır.

Türkiye ile Azerbaycan ilişkilerini samimi kılan bir diğer değer ölçüsü de iki ülke vatandaşlarının birbirlerini

Bakü-Tiflis-Kars demiryolu, dünyadaki erişim noktalarının manzarasını değiştirecek

Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı sadece ekonomik değil, aynı zamanda tüm bölgenin siyasi manzarasını da değiştirdi

kimlik kartlarıyla ziyaret edebilmeleridir. Bu da mevcut birlikteliğin ayrı bir işaretidir.

Dolayısıyla gerçekleşen beraberlik yalnız iki ülkenin değil bölge coğrafyasının da refahı ve istikrarı bakımından önem arz etmektedir. Azerbaycan evlatlarının Türkiye’de, Türk gençlerinin de Azerbaycan’da yaşama, çalışma ve okuma imkanları elde etmeye devam etmesi, bu iki ülkenin ortak geleceği açısından bir sigortadır. Bu sigorta gelecekte bölge barışının ve istikrarının da teminatı olacaktır.

Refah ve iş birliğinin gerçekleşmesi iki ülke iş birliklerinin hayata geçirdiği projelerin eseridir. Gerçekleşmesi an meselesi olan İğdır-Nağçıvan doğalgaz boru hattı ve Türkiye ile Azerbaycan’ı birbirine bağlayacak Zengezur koridorunun açılmasıyla da bölge barışa, istikrara ve zenginliğe yeni bir kapının aralanmasına örnek bir emsal teşkil edecektir.

Bütün bu gelişmelerin yanı sıra askeri alandaki birlik-telik bölge barışının, istikrarının ve güveninin geleceğini de güvence altında tutmaktadır.

Kahraman Azerbaycan askerlerinin Karabağ’da oluşturdukları mucizede Azerbaycan-Türkiye iş birliğinin de varlığı açıktır.

İlişkiler o derecede samimidir ki, Türkiye’nin yer almadığı uluslararası bir toplantıda, Türkiye aleyhine konuşan konuşmacı: **“Keşke Türkiye burada olsaydı da!”** dediğinde salonda bulunan İlham Aliyev: **“Ben Buradayım!”** diyerek konuşmacının sözünü kesmiş ve gereken cevabı vermiştir. Bu önemli ve anlamlıdır.

İmzalanan **“Müttefiklik Hakkında Şuşa Beyannamesi”** ile taraflardan birine yönelik herhangi bir saldırı olması durumunda, diğerinin hemen harekete geçmesini sağlayan meşru savunma hakkının oluşturulması da önemlidir. Anlamlıdır. Ayrıca Şuşa Beyannamesi güvenliğin, enerjinin, taşımacılığın, askeri ve ekonomik ilişkilerin bugününden çok yarınını şekillendirecek bir belgedir ki, bu da yalnız Türkiye ile Azerbaycan’a değil bölgeye nefes aldırarak bir istikrar ve barış girişimidir.

Dolayısıyla Azerbaycan-Türkiye ilişkilerini bundan böyle Türklere veya Azerbaycanlıların ilişkileri olarak değerlendirmek eksik olur. Bu ilişkileri bölge ülkelerinin geleceği için barışın, güvenin ve istikrarın garanti belgesi olarak değerlendirmek gerekir. 🌱